

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

Кваліфікаційна робота магістра

з теми:

«СТРАТЕГІЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА БІБЛІОТЕК У ВЕБ-СЕРЕДОВИЩІ»

Виконала: здобувачка 2 курсу другого освітнього рівня «магістр», спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справи
БОНДАРЕВСЬКА Анастасія Ярославівна

Науковий керівник: завідувач кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій доктор наук із соціальних комунікацій, доцент
МАР'ІНА Олена Юріївна

Рецензент: кандидат наук із соціальних комунікацій, директор Комунального закладу культури «Центральна бібліотека ім. А.П. Чехова централізованої бібліотечної системи Індустріального району м. Харкова»
КУЗНЕЦОВА Марина Миколаївна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК У ВЕБ-СЕРЕДОВИЩІ.....	6
1.1. Репрезентація бібліотек у веб-середовищі.....	6
1.2. Соціальні мережі як платформа взаємодії з користувачами.....	10
РОЗДІЛ 2. ЗАКОРДОННИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ПРОСУВАННЯ У ВЕБ-СЕРЕДОВИЩІ НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕК ЗВО.....	14
2.1. Інтернет-присутність бібліотек ЗВО України.....	15
2.2. Репрезентація бібліотек естонських ЗВО у веб-середовищі.....	22
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	39

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розвитку репрезентації бібліотечної діяльності у веб-середовищі для кращого надання інформаційно-бібліографічного обслуговування в епоху цифровізації. У сучасному інформаційному суспільстві бібліотеки залишають за собою та намагаються посилити важливу роль у зберіганні знань людства та забезпеченні доступу до інформації. Але в XXI столітті бібліотечна спільнота зіштовхнулася з рядом змін та інновацій у забезпеченні надання доступу до знань.

Бібліотеки відіграють важливу роль у формуванні інформаційного, культурного та наукового середовища, їхня діяльність сприяє розвитку культури, освіти, науковим дослідженням, а також впливає на формування інформаційної та медіаграмотності у суспільстві. Діяльність бібліотек у веб-середовищі визначається не лише традиційними функціями зберігання та поширення друкованих матеріалів, але й адаптацією до нових викликів та можливостей, що пропонує сучасна технологічна реальність. Наприклад, у зв'язку з введенням дистанційного навчання у закладах вищої освіти для академічних бібліотек стала важливою наявність продуктів і послуг, які задовольняють потреби користувачів віддалено. Впроваджуючи у свою роботу нові інноваційні форми презентації власної діяльності академічні бібліотеки пристосовуються до цифрової ери, в якій наразі перебуває суспільство.

Однією з ключових стратегій інноваційного поступу бібліотечної діяльності є розвиток у веб-середовищі, який дозволяє бібліотекам забезпечувати доступ до різноманітних ресурсів онлайн. Електронні бібліотеки, бази даних та інші цифрові ресурси стають основою для задоволення широкого спектру інформаційних потреб користувачів, сприяючи не тільки навчанню та дослідженням, а й забезпечуючи зручний віддалений доступ до актуальних матеріалів.

Метою дослідження обґрунтування стратегій діяльності бібліотек у веб-середовищі з метою оптимізації ресурсної та сервісної складової.

Об'єкт дослідження: представництво бібліотек у веб-середовищі.

Предмет дослідження: стратегії та підходи до представлення бібліотек у веб-середовищі.

Завдання:

- ознайомитись з теоретико-методичними засадами діяльності бібліотек у веб-середовищі;
- проаналізувати сучасний стан представництва бібліотек у веб-середовищі;
- виявити особливості використання бібліотеками сучасних веб-технологій та соціальних мереж;
- дослідити досвід репрезентації бібліотечних інформаційних продуктів та послуг у веб-середовищі;
- проаналізувати стратегії інтернет-присутності українських та естонських бібліотек ЗВО.

Для досягнення мети та вирішення завдань магістерського дослідження були використано: загальнонаукові методи аналізу та синтезу; метод контент-аналізу; узагальнення та порівняння. Для унаочнення результатів роботи було проведено вебометричне дослідження ресурсів українських та естонських бібліотек ЗВО у мережі Інтернет, зокрема аналіз веб-сайтів бібліотек та вимірювання їхньої присутності у соціальних мережах.

Джерельна база представленої магістерської роботи складається з наукових публікацій українських вчених. Зокрема, важливість розгортання бібліотечної діяльності у веб-просторі у своїх роботах розглядають Г. Булахова [7], А. Задорожна [15], Л. Коновал [18], О. Косачова [19], О. Кривецький [20], І. Лобузін [23, 24], О. Мар'їна [26, 27], В. Медведєва [28], І. Перенесієнко [40], А. Ржеуський [43], А. В. Стругар [45], Л. Ф. Ткачук [49, 50, 51]. Питанню репрезентації інформації щодо діяльності бібліотеки в соцмережах присвячені статті Т. В. Бондаренко [5], В. Голівець [8], С. Головаха [9], Ю. Горбань та Н. Гайсинюк [10], І. П. Динник [12], О. В. Капраль [16], О. Каращук [17], Н. Маранчак [28], В. Струнгар [46, 47], І. Терещенко [48], Т. Яворської [52], С. Яковищенко [53].

Безпосередньо діяльність академічних бібліотек, щодо розгортання своїх можливостей в онлайн-просторі розглядають у своїх роботах Т. В. Бондаренко [5], Ю. Горбань [10], Н. М. Міщанин [31], О. Натарова [32]. Важливою частиною джерельної бази є інформація, що представлена на веб-сайтах бібліотек ЗВО.

У своїй структурі робота містить вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури та додатки.

У вступі доведена актуальність дослідження, встановлено об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, визначено методи, що застосовувалися в процесі вивчення.

У першому розділі розглянуто теоретично-методичні засади щодо діяльності бібліотек у веб-просторі, надано інформацію щодо важливості та можливостей веб-простору як засобу для репрезентації бібліотечних продуктів та послуг, а також характеризується важливість використання соціальних мереж як комунікаційної складової діяльності бібліотеки.

Другий розділ магістерської роботи присвячений аналізу щодо представлення українських та естонських бібліотек ЗВО у веб-середовищі.

Наукове та практичне значення роботи полягає в тому, що в ній актуалізується важливість репрезентації бібліотечних продуктів та послуг в онлайн-просторі, а також надається аналіз розгортання діяльності щодо репрезентації своєї діяльності бібліотек ЗВО українських та естонських.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК У ВЕБ-СЕРЕДОВИЩІ

1.1. Репрезентація бібліотек у веб-середовищі

XXI століття можна охарактеризувати стрімким розвитком цифрових технологій, що в свою чергу змінює форми та способи отримання та обміну інформацією. Відповідно до чого на сучасному етапі розвитку суспільства потреби користувачів та формати бібліотечних послуг динамічно трансформуються. Наразі можна вважати, що якщо організація не представлена у веб-середовищі то її не існує для більшості потенційних клієнтів. Веб-простір став важливою складовою для комунікації між установою та споживачем, яка дозволяє зробити контент та послуги доступними для великої аудиторії, а також спрощує та підвищує ефективність взаємодії з користувачами в інноваційному та привабливому форматі.

Невід'ємною складовою цифрового суспільства є обмін інформацією. Бібліотеки як провідні центри збереження знань повинні акумулювати наявні знанняві ресурси людства як для їхнього збереження так і для актуалізації в сучасному суспільстві. Присутність бібліотек у веб-середовищі є не стільки технічною потребою, скільки можливістю комунікувати зі споживачами інформації, збагатити їхнє життя користувача та суспільства в цілому, відкриваючи перед ними ворота величезного світу знань та культури.

Використання в практиці бібліотек можливостей онлайн-простору для репрезентації бібліотечної діяльності сприяє розвитку соціальної взаємодії між бібліотекою та її клієнтами. Так, Мар'їна О. Ю. визначає, що «інформаційні продукти та послуги книгозбірень, які реалізуються у віртуальному середовищі, дають змогу ефективніше задовольняти інформаційні потреби окремих користувачів та формувати нові "інтелектуальні" інтереси соціуму. Їхнє створення, з одного боку, відбувається на основі принципово нового техніко-

технологічного середовища, з іншого — враховує соціокомунікаційні, соціокультурні та ціннісні умови споживання» [27].

Науковці Недошитко І., Біловус Л. та Вількова Т. аналізуючи сьогоденний стан в бібліотечній справі констатують, що «сьогодні діяльність книгозбірень виходить за межі фізичної площини, переходячи з реального простору у віртуальний, що уможлиблює доступ до інформації незалежно від локації користувачів і запитуваних джерел інформації. Основними напрямками використання інтернет технологій у бібліотеках є: створення веб-сайтів і порталів, для обміну інформацією та комунікації; віртуально-довідкове обслуговування; віртуальні послуги з пошуку інформації, оформлення бібліографічних описів, добору релевантної запитам літератури; формування та оптимізація електронних каталогів; наповнення репозиторіїв відкритого доступу; упровадження автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем. Через зростання впливу медіа на діяльність бібліотек їхні фахівці повинні не лише вміти працювати із сучасними технічними засобами, а й мати критичне мислення та певний набір навичок, що передбачають пошук, опрацювання й поширення інформації [33].

Можна констатувати, що з розвитком цифрових технологій спостерігається скорочення безпосередньої взаємодії бібліотекаря та читача, як зазначає Трачук Л. Ф. особливого значення набуває комунікаційний аспект, який реалізується через вербальні та візуальні засоби бібліотечного інтернет-простору, поява фотографії, кіно, телебачення, комп'ютерів посилює інтерес до образотворчих форм вираження повідомлень [50].

Впровадження веб-технологій у бібліотеках реалізується за такими напрямками:

- 1) створення інформаційних сайтів і порталів,
- 2) віртуальне довідкове обслуговування,
- 3) оптимізація електронних каталогів,
- 4) заснування репозиторіїв відкритого доступу,

5) використання веб-орієнтованих автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем [29, 49].

Серед сучасних веб-сервісів, що можуть бути корисними для реалізації онлайн-діяльності бібліотек Медведєва В. виокремлює: «системи управління контентом, портальні технології; mashup-додатки; RSS-формати; платформи створення форумів, сервіси створення анкет, тестів, вікторин, віртуальних читальних залів, виставок, екскурсій, турів, форумів; chat-обслуговування та collaborative browsing; crowd-sourcing технології (тегування, wiki-портали, співтовариства для виявлення споживчого інсайту, user generated-конкурси, бази колективного досвіду, соціальні рекомендаційні системи, хештеги); новітні соціальні медіа та ін.» [29].

Ключовим елементом для успішної презентації бібліотеки та представлення інформаційних продуктів та послуг в веб-середовищі є сайт та ресурси бібліотеки. Успішне представлення бібліотеки у веб-просторі повинно відповідати вимогам та очікуванням користувачів, тобто дизайн бібліотечних веб-ресурсів повинен бути актуальним та ефективним з точки зору його виокристання різними аудиторіями користувачів.

Головною метою представлення бібліотеки в онлайн просторі є задоволення пошукових запитів споживачів інформації, виходячи з цього основними вимогами для задовільного функціонування сайту повинні бути: зручність та простота; інтуїтивна зрозумілість. Збалансованість, функціональність та зручність використання сприяють привабливості та ефективності віртуальної присутності бібліотеки для різних категорій користувачів [51].

Трачук Л. Ф. зазначає, що для зручності використання «на веб-сайтах бібліотек виокремлюють такі структурні блоки:

1. Структурно-логічні елементи (схеми, меню, вікна, форми композиційного простору, способи розташування і групування матеріалів на сторінках сайтів, гіперпосилання, які сприяють організації інформації сайта).

2. Феноменально-наочні елементи (зображення, фотографії, які ілюструють представлену на сайті інформацію, націлюють користувача на створення іміджу бібліотеки, у т. ч. емблеми, логотипу, фірмового знака).

3. Теоретизовані наочні елементи (іконки, які сприяють вирішенню специфічних бібліотечних завдань).

Позитивний результат використання невербальних комунікаційних засобів полягає у тому, що вони спрощують навігацію, дають змогу чітко структурувати інформацію, робити її наочною» [50].

Веб-сайт бібліотеки відіграє важливу роль в популяризації бібліотеки серед потенційних користувачів. На думку, Булахової Г. «веб-сайт як комплексний бібліотечний продукт дає змогу реалізовувати активну інтернет-комунікацію, спрямовану, зокрема, і на вирішення рекламних завдань: публікацію різноманітного контенту – текстових, аудіо-, відеоматеріалів (відеоролики анімаційні, ігрові та документальні), представляти віртуальні виставки, формувати бази корисних інтернет-ресурсів, виконувати віртуальні довідки, організовувати онлайн-конференції, інтерактивні форуми і тощо» [7].

Науковці зазначають, що «раціональне використання інтернет-ресурсів відкриє бібліотекарям багато нових можливостей, зокрема ґрунтовніше вивчати інтереси читацької аудиторії та враховувати їх під час закупівлі нової літератури; ширше популяризувати видання, наявні в бібліотеці тощо. Зауважимо, що сторінки бібліотек у соціальних мережах допомагають активізувати читачів, наприклад, запросити їх до написання рецензій-анотацій, що дуже популярно в зарубіжних країнах і створює передумови для самообслуговування» [33].

Зі зміною часу бібліотеки залишають за собою свої функції, головною з яких є забезпечення доступу до знань та культурної спадщини. З цифровими трансформаціями, що відбуваються в суспільстві одним із важливих інструментів, для забезпечення якісної взаємодії між споживачем інформації та бібліотекою, став веб-простір, який відкриває нові можливості для розвитку та взаємодії з користувачами, в чомусь спростивши її для. Основна репрезентація

бібліотечної діяльності в онлайн-просторі відбувається у вигляді веб-сайту, що надає користувачам можливість отримання інформації з будь-якого місця та у будь-який час. Що є особливо важливим в епоху, коли люди стають все більше мобільними та вимагають швидкого та зручного доступу до ресурсів.

Важливою складовою для вдалого представлення у веб-просторі є візуальна та функціональна сторони сайту. Гармонійний дизайн, легка навігація та адаптивність до різних пристроїв роблять веб-сайт привабливим для широкого кола користувачів. Важливим також є зворотній зв'язок, який забезпечується коментарями, онлайн-консультаціями та іншими інтерактивними можливостями. Веб-середовище не стільки виклик сучасності для діяльності бібліотек, а скільки нові можливості для популяризації бібліотечних продуктів та послуг.

Веб-простір став важливим інструментом для ефективної репрезентації бібліотечних продуктів та послуг, сприяючи розвитку спільноти читачів та забезпечуючи доступ до культурної та освітньої спадщини через електронні ресурси та інтерактивні сервіси.

Наразі можна стверджувати, що більшість бібліотек мають свої веб-представництва у вигляді веб-сайтів, де надають інформацію про свою діяльність.

1.2. Соціальні мережі як платформа взаємодії з користувачами

З часу своєї появи соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасного суспільства. Науковцями надається таке трактування поняття «соціальні мережі» – це спеціально реалізована можливість віддаленої взаємодії людей з метою обміну інформацією, зазвичай яскраво вираженої тематичної спрямованості; географічно учасники соціальної мережі можуть бути досить віддаленими один від одного, тому інструментарій соціальної мережі є найбільш ефективним засобом комунікації [12].

Наразі спостерігається така тенденція за якою сторінки у соціальних медіа стають ледве не основним джерелом інформації щодо продуктів та послуг організації. Наразі соціальні мережі відіграють важливу роль у просуванні серед потенційних користувачів. Соціальні мережі стали інструментом для побудови зворотнього зв'язку та активної взаємодії з клієнтами, створюючи новий майданчик для представлення організації, вони надають унікальні можливості для спрощення комунікації, створення сприятливого клімату та взаємодії. За допомогою соціальних мереж можна здійснювати діяльність за такими напрямками як: реклама, аналітика, взаємодія з аудиторією, тощо. У сучасній практиці облікові записи у соціальних мережах використовуються як засіб для побудови двобічної комунікації з кінцевим споживачем товарів, послуг, інформації та як майданчик для пошуку та продукування ідей для виробництва та реалізації тощо.

Наразі в інформаційному суспільстві спостерігається така ситуація, коли соціальні мережі стали важливим стратегічним інструментом для просування бібліотечних інституцій серед користувачів. Суттєвою перевагою, яку надають соціальні мережі є широке охоплення цільової аудиторії. Саме завдяки ним встановлюється безпосередній канал комунікаційної взаємодії між організацією та споживачем [16].

Динник І. та Дубняк К. В стверджують, що «соціальні мережі виконують усі функції, що характерні для засобу масової комунікації, – інформативну, регуляторну та культурологічну. Інформативність полягає у наданні масовому читачеві, слухачеві й глядачеві актуальної інформації про різні сфери діяльності: ділову, науково-технічну, політичну, юридичну, медичну тощо. Регуляторна функція має широкий діапазон впливу на масову аудиторію, починаючи з установаження контактів і закінчуючи контролем над суспільством. Масова комунікація впливає на формування суспільної свідомості групи й особистості, на формування громадської думки та створення соціальних стереотипів. Тут же приховані можливості маніпулювати й управляти суспільною свідомістю, фактично здійснювати функцію соціального контролю.

Культурологічна функція містить у собі ознайомлення з досягненнями культури й мистецтва та сприяє усвідомленню суспільством необхідності наступності культури, збереження культурних традицій» [1, 12].

Соціальні мережі можна використовувати для залучення більшої кількості користувачів бібліотеки до обговорення та проведення різноманітних заходів. Бібліотечні блоги у соціальних мережах сприяють вирішенню бібліотечних проблем, розширенню професійних контактів, заохочуванню користувачів ставати партнерами та спонсорами бібліотеки, формуванню позитивного іміджу установи; надають змогу повідомляти для більшої аудиторії про проведення семінарів, майстер класів, освіторій, електронних виставок, опитувань та конкурсів, інформувати про нові надходження, анонсувати заходи, робити огляди книг. Як соціальний феномен блогерство набуває дедалі більшої популярності в діяльності книгозбірень, сприяє розвитку нових напрямів роботи, розширенню та активізації аудиторії [33]. Наприклад, бібліотечний блог “Пан бібліотекар”, який було започатковано ще у 2009 р. на платформі blogger, досі успішно дублюється в обліковому записі соціальної мережі Facebook та має більш ніж 2300 постійних прихильників.

Сучасні бібліотеки вже досить довгий час у своїй діяльності активно використовують можливості, що надають соціальні мережі для ведення бібліотечних акаунтів у таких популярних соціальних мережах як Facebook, Instagram та інші. Для ефективного представлення бібліотечної спільноти у соцмережах, як зазначає Медведєва В. важливим стає наявність кваліфікованих фахівців, відповідальних за створення, наповнення та підтримку облікових записів в соцмережах. Авторка зазначає, що «ця робота потребує значних витрат часу, технічних навичок роботи в мережевому комунікаційному середовищі, розуміння потреб читачів, що використовують соціальні медіа, мови їхнього спілкування, вміння грамотно відповідати на запитання, надавати потрібні коментарі. Фахівці також мають орієнтуватися у бібліотечних новинах, цікавитися досвідом закордонних колег, новітніми науковими та методичними розробками у бібліотечній сфері» [30].

Виходячи з вищезазначеного, можна вважати, що задля якісного функціонування бібліотечного представництва у соціальних мережах важливим є наявність фахівця, який володіє спеціальними знаннями, навичками та вміннями, які відповідають сучасним можливостям інформаційних технологій і є достатніми для підтримки мережевих ресурсів на рівні, що уможливорює їх ефективне використання як комунікаційних каналів для як найповнішого забезпечення потреб аудиторії [30].

Створення у соціальних мережах бібліотечних спільнот увійшло у практичну бібліотечну діяльність бібліотек усього світу. Науковці визначають, що соціальні онлайн-сервіси стали основою для налагодження професійної комунікації, взаємодії бібліотек з аудиторією користувачів, інструментом маркетингу та просування бібліотечних продуктів і послуг [26, 48].

Серед основних функцій бібліотечних сторінок фахівці виокремлюють:

- 1) представницьку – являє собою презентацію успішного функціонування бібліотеки в умовах інтенсифікації інформаційних потоків;
- 2) інформаційну – полягає в забезпеченні користувача інформацією щодо нових надходжень, презентації змістовних інформаційно-аналітичних матеріалів;
- 3) комунікативну та навігаційну – забезпечення можливості з'єднання між документом і користувачем, передбачення надання потрібної інформації через реалізацію певних форм та засобів за допомогою електронних технологій;
- 4) функцію вивчення соціальної структури користувачів, що спрямована на дослідження інформаційних запитів різних категорій користувачів бібліотек з метою оптимізації процесу відбору інформації; коригуюча, яка надає можливість аналізу функціонування сайту та розроблення пропозицій щодо внесення змін, спрямованих на підвищення його ефективності [46, 48].

Підсумовуючи вищезазначене можна зробити висновок, що використання соціальних мереж як платформи взаємодії між бібліотекою та споживачем інформації є важливою складовою розгортання бібліотечної діяльності в епоху інформаційно-комунікаційних трансформацій. Ведення

бібліотеками сторінок у соціальних мережах дозволяє як найкраще та швидше задовольняти потреби користувачів. Соціально-мережева діяльність бібліотек дозволяє активно залучати свою аудиторію, сприяти обміну інформацією та створювати сприятливий простір для діалогу.

Використання соціальних мереж допомагає бібліотекам не лише ефективно рекламувати свої послуги та події, але й будувати спільноту читачів. Заохочуючи обговорення, обмін думками та рецензіями на книги, бібліотеки створюють атмосферу, де читачі відчують себе частиною чогось більшого, ніж лише місце для отримання інформації.

Соціальні мережі розширюють можливості бібліотек у взаємодії з клієнтами, роблять послуги бібліотек більш доступними та відкритими для широкого загалу. Правильно впровадженні стратегії використання соціальних мереж допомагають бібліотекам зберегти свою актуальність та стати важливим центром для читацької спільноти в цифровому середовищі.

РОЗДІЛ 2.

ЗАКОРДОННИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ПРОСУВАННЯ У ВЕБ-СЕРЕДОВИЩІ НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕК ЗВО

2.1. Інтернет-присутність бібліотек ЗВО України

Цифрова епоха позначена швидким розвитком інформаційних і комунікаційних технологій, що сприяє появі соціальних послуг в мережі Інтернет та надає нові інструменти. Впровадження в бібліотечну діяльність цих елементів надає можливість кардинально змінити способи створення та поширення бібліотечних продуктів і послуг серед споживачів інформації. Мета впровадження нових технологій у діяльність бібліотек ЗВО полягає в покращенні бібліотечно-інформаційного обслуговування та повинно сприяти тому, щоб усі особи, залучені до навчального процесу, могли працювати з максимальною швидкістю та зручністю, тобто мали можливість отримувати наукові матеріали можна було зручно з дому, витрачаючи на цей процес мінімум зусиль і часу.

Для забезпечення своєї діяльності у веб-середовищі бібліотеки можуть використовувати різні платформи, такі як Flickr, Flamber і FilkLab, які надають сервіси для спільної роботи з фото- та відеофайлами; різноманітні служби обміну документами, такі як GoogleDocs, Dropbox та OneDrive, тощо, які пропонують користувачам можливість співпрацювати та обмінюватися файлами [2]. Сфера розважального контенту охоплює різні платформи, такі як соціальні мережі (Facebook, Instagram, Twitter), а такі геосервіси, як GoogleMaps, GoogleEarth надають користувачам повний досвід картографування, пропонуючи низку функцій і можливостей. Привабливість соціальних мереж полягає в тому, що вони доступні з будь-якого місця, що робить їх надзвичайно зручними у використанні. Ці сервіси можуть похвалитися зручним інтерфейсом, який подобається підростаючому поколінню [5]. Перелічені вище платформи можуть сприяти покращенню

комунікації між бібліотекою та клієнтом включаючи численні додаткові послуги, вони пропонують широкий спектр можливостей для створення власного навчального контенту, що суттєво заощаджує час.

У рамках цього дослідження було проаналізовано представлення в онлайн-середовища 3 українських та 3 естонських бібліотек ЗВО.

Українські ЗВО приділяють значну увагу підтриманню позитивної репутації в Інтернеті. Проаналізуємо присутність в інтернет-просторі бібліотек деяких українських вищих навчальних закладів, з урахуванням проведених досліджень щодо використання студентами різноманітних інтернет-ресурсів. Зосередимо нашу увагу на трьох ЗВО, таких як:

Національний університет «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА),
 Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (НЮУ),
 Центральноукраїнський національний технічний університет (ЦНТУ).

Онлайн-ресурс бібліотеки НаУКМА [35] відіграє важливу роль у підтримці освітнього та наукового процесів університету. З 1996 року в бібліотеці розпочалась діяльність зі створення електронного каталогу та автоматизації обробки замовлень і обліку книг завдяки інтегрованим автоматизованій бібліотечній системі “ALEPH 500”, що надає змогу забезпечувати оперативний доступ до будь-якої інформації в базі даних. Тоді ж у бібліотеці запрацював новий сайт, на якому з'явилася можливість замовляти та обирати книжки онлайн, карткову систему було замінено.

Бібліотека НаУКМА усвідомлює роль, що вона відіграє у підтримці навчального та наукового процесів, тому сприяє забезпеченню доступу до бібліотечних ресурсів, сервісів та послуг, не дивлячись на зміни, що безпосередньо впливають на діяльність бібліотеки.

На веб-сайті бібліотеки реалізована функція оформлення читацького квитка для всіх бажаючих: для студентів, викладачів, співробітників наукового закладу реєстрація є безкоштовною, для сторонніх користувачів - платною. Доступ до пошуку інформаційних джерел в електронному каталозі забезпечується після заповнення електронного формуляру.

У веб-середовищі бібліотека пропонує своїм користувачам такі ресурси:

- ❖ репозитарій наукових робіт;
- ❖ доступ до наукових видань НаУКМА;
- ❖ сервіс віддаленого доступу до передплачених ліцензованих електронних баз даних (Cambridge Core, EBSCOhost, JSTOR, Research4life, ScienceDirect, Scopus, SpringerLink, Web of Knowledge);
- ❖ електронний каталог бібліотеки, який містить інформацію про всі документи бібліотечного фонду;
- ❖ eKMAIR – Електронний архів;
- ❖ цифрова колекція НаУКМА.

На сторінці сайту бібліотеки Баз даних також доступно понад 250 назв відкритих наукових електронних ресурсів.

Віддалений доступ до електронних ресурсів бібліотеки НаУКМА надається тільки для викладачів, студентів та співробітників навчального закладу в якому функціонує бібліотека. Сторонні користувачі не можуть скористатись цією послугою, оскільки це не дозволяють умови ліцензійних угод з постачальниками електронних ресурсів.

Також серед дистанційних послуг бібліотеки можна виокремити:

- надання довідок, консультацій;
- здійснення онлайн реєстрацію та перереєстрацію студентів, викладачів та співробітників НаУКМА;
- проведення онлайн семінари, вебінар;
- визначення індексів УДК;
- здійснення електронної доставки документів;
- оцифрування літератури до вивчення навчальних курсів;
- допомога у створенні/оновленні профілю дослідника.

Зворотній зв'язок із бібліотекою у веб-просторі реалізується за допомогою електронної пошти та на сторінці у Facebook, також є інформаційна сторінка на якій представлені питання, що найчастіше виникають у споживачів.

У концепції розвитку наукової бібліотеки НаУКМА на період 2021-2025 рр. зазначено, що завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій бібліотека активно реалізує свій інформаційний потенціал.

Серед стратегічних пріоритетів та цілей бібліотеки можна виокремити пункт про розвиток бібліотечних та інформаційних технологій, в якому прописані такі основні завдання бібліотеки щодо розвитку на означений період: оновлення АІБС з огляду на об'єктивну необхідність удосконалення бібліотечних функцій і послуг на основі інформаційно-комунікаційних технологій; підтримка комплексної системи ідентифікації та авторизації віддаленого доступу до ресурсів Бібліотеки для обслуговування користувачів в автоматизованому режимі; забезпечення відкритого доступу до результатів наукових розробок в НаУКМА через інституційний репозитарій eKMAIR, підтримку загальноукраїнських проектів відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського "Наукова періодика України", електронних версій наукових видань НаУКМА на платформі OJS; підтримка і розвиток Цифрової колекції НаУКМА; підтримка електронного сервісу "Матеріали до курсів"; надання доступу користувачам до власностворених, світових і вітчизняних інформаційних електронних ресурсів Бібліотеки у т.ч. через тестові доступи; підтримка поточної версії АБІС ALEPH; модернізація сайту Бібліотеки з урахуванням новітніх технологічних можливостей.

Бібліотека НаУКМА репрезентує свою діяльність у таких соцмережах як Instagram, Facebook, Twitter, Flickr, Linkedin, Youtube, блог на платформі на wordpress.

Найкращі показники серед користувачів має сторінка бібліотеки у Facebook, на неї підписані 5,9 тис. читачів. Сторінку було створено 17 лютого 2011 року. На сторінці бібліотеки публікується інформація щодо проведення заходів в стінах бібліотеки, онлайн-тренінгів оголошення щодо можливостей, що надає бібліотека, а також виставкова діяльність. Щодо періодичності виходу можна вважати, що пости не мають запланованого характеру.

Акаунт бібліотеки в instagram налічує 1 003 підписників, сторінку було створено у травні 2014 року, перший допис датується 14 травня 2014 року. За час існування на акаунті було опубліковано 324 дописи. Дописи представлені у соціальній мережі носять інформаційний характер та мають на меті популяризувати читання. З лютого 2022 року сторінка бібліотеки не оновлювалась.

Twitter представництво бібліотеки налічує 1975 постів, за сторінкою в соцмережі слідкують 640 фоловерів. Сторінка не оновлюється з лютого 2022 року, пости дублюються в instagram.

Youtube-спільнота бібліотеки НаУКМА була створена 11 квітня 2011 року, на неї підписалося 487 користувачів. За час існування каналу відео розміщенні на ньому зібрали сумарну кількість переглядів 46 823. Тематика відео на каналі має інформаційно-навчальний характер. Остання публікація на каналі була у жовтні 2021 року.

Блог бібліотеки на платформі не оновлювався з жовтня 2021 року.

Наразі бібліотека НаУКМА реалізує різноманітні послуги у веб-середовищі, що покращує рівень інформаційно-бібліографічного обслуговування, та полегшує для користувачів можливість отримання потрібної послуги, надаючи можливість віддаленого доступу до своїх ресурсів. Діяльність з надання електронних послуг реалізується бібліотекою за допомогою сервісів Office365, який розроблено компанією Microsoft. Наукова бібліотека НаУКМА розширила спектр можливостей дистанційного використання через Інтернет чи мобільний телефон. Основним завданням бібліотеки є безперервне інформаційне забезпечення освітнього та наукового процесів університету, особливо в дистанційному режимі, враховуючи залежність студентів від гаджетів. Сайт бібліотеки адаптовано до мобільних пристроїв. Інформація на сайті актуальна та вчасно оновлюється, а також відмінно працює зворотній зв'язок через контактні телефони, електронну пошту та соціальні мережі.

Представлення бібліотеки НаУКМА у соцмережах несе інформаційний характер про діяльність бібліотеки та на промоцію книг. Наразі активно

ведеться бібліотечна сторінка у соцмережі facebook, інші блоги бібліотеки наразі можна вважати замороженими.

Онлайн-представництво бібліотеки НЮУ ім. Ярослава Мудрого [36] повинно забезпечувати безперебійну роботу, щодо надання інформаційно-бібліографічних послуг студентам, викладачам та співробітникам навчального закладу, не дивлячись на виклики, що можуть виникати.

Веб-сайт бібліотеки пропонує широкий спектр послуг і ресурсів для своїх користувачів. Бібліотека НЮУ надає своїм користувачам такі електронні ресурси: Електронний каталог, Е-картотека "Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в Scopus", Репозитарій eNULAIR, Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс (СЕНМК), Бібліотека е-копій раритетних видань, Іміджева колекція рідкісних видань XIX – середини XX ст. eLEGALIUM, Е-архів "Законодавство України 1917–1945", Google-ресурс "Наукометрія, Біблометрія".

Репрезентація бібліотеки НЮУ ім. Ярослава Мудрого у веб-просторі є цінним ресурсом для студентів, викладачів та інших користувачів. Портал забезпечує доступ до широкого спектру електронних ресурсів, а також ряд інструментів і послуг, які допомагають користувачам знаходити, використовувати та створювати інформацію. Зворотній зв'язок між бібліотекою та користувачами у мережі інтернет реалізується за допомогою соціальних мереж та електронною поштою. Веб-сайт адаптований до мобільних пристроїв. Бібліотека на своєму сайті не надає інформацію відкритого доступу щодо своєї діяльності та стратегічних планів.

Наукова бібліотека представлена у таких соціальних мережах як Facebook, Instagram, Telegram, LinkedIn. Бібліотечний аккаунт у Facebook було створено 17 квітня 2014 року. За період свого існування на аккаунт підписались 2,6 тис. людей. На сторінці багато перерепостів, щодо подій пов'язаних із бібліотекою, інформація про події, що відбуваються в бібліотеці, пости публікуються ледве не щодня. Можна вважати, що сторінка несе інформаційний характер. Instagram-аккаунт бібліотеки НЮУ ім. Ярослава Мудрого було

створено у вересні 2017 року, за цей час бібліотекою було опубліковано 1252 дописів, на сторінку підписано 1400 читачів. Дописи в Instagram-аккаунті публікуються без визначеної періодичності, іноді буває декілька публікацій за день. Telegram-канал бібліотеки було створено 2 вересня 2020 року, перший допис датується 11 вересням 2020 і несе інформаційний характер щодо роботи бібліотеки, на канал підписані 419 підписників. Наповнення каналу має інформаційний характер щодо діяльності бібліотеки та подій, що там відбувається. Деякі пости представлені в аккаунтах бібліотеки дублюються, але бібліотека активно репрезентує свою діяльність для користувачів у соціальних мережах.

На сайті бібліотеки НЮУ постійно відбувається актуалізація інформації, користувачі мають доступ до наукових статей, раритетних та рідкісних оцифрованих видань, будь-яку книгу можна знайти за електронним каталогом. Більше того, співробітники та науковці університету мають доступ до безлічі міжнародних баз літературних джерел, а також університет бере участь в програмі з академічної доброчесності, тим самим підтримуючи загальну практику боротьби з плагіатом.

Діяльністю з опанування веб-простору займається і бібліотека ЦНТУ [39]. На своєму веб-сайті бібліотека надає доступ до таких ресурсів: репозитарій CUNTUR; наукометричні бази даних; електронний каталог; посилання на корисні web-ресурси. Бібліотекою створено і підтримуються бази повнотекстових електронних видань: «Електронні ресурси», «Медіа», «Методичні вказівки».

Бібліотека ЦНТУ приділяє велику увагу вдосконаленню надання послуг тому одним із аспектів діяльності стала автоматизація бібліотечних процесів. З 2002 року на базі бібліотеки діє електронний каталог, який на сьогоднішній день налічує 131370 записів та включає в себе: підручники, навчальні посібники, методичні вказівки, автореферати та дисертації, статті з періодичних видань, аудіовізуальні матеріали тощо. Електронний каталог відображає весь активний фонд бібліотеки та створює основу для виконання різноманітних

запитів користувачів, забезпечує одночасний багатоаспектний оперативний пошук. Було створено 10 баз даних. Три службові бази та інші для читачів.

На сайті репозиторію ЦНТУ, Ви маєте можливість ознайомитись з науковими працями та навчально-методичними матеріалами викладачів та аспірантів ВНЗ, переглянути повнотекстові публікації наукових збірників видавництва нашого університету, матеріали студентських конференцій та тези доповідей, автореферати та дисертації тощо. Зворотній зв'язок між бібліотекою та користувачем здійснюється за допомогою електронної пошти. На сайті бібліотеки не представлено інформацію щодо стратегії діяльності на майбутнє.

Бібліотека має одне представництво у соцмережах - аккаунт у Facebook. Сторінку було створено 13 липня 2014 року, за аккаунтом слідує 183 читачів. Останній датується 22 листопадом 2023 року. Наповненість має інформаційний характер, пости публікують без визначеної періодичності.

Інформаційні технології бібліотека ЦНТУ використовує для впровадження нових форм роботи, таких як: e-mail-маркетинг (масова електронна розсилка), віртуальні виставки, презентації наукових праць викладачів університету. Веб-сайт бібліотеки неадаптована до мобільних пристроїв.

Підсумовуючи, можна зауважити, що інтернет-присутність більшості бібліотек ЗВО України реалізується на високому рівні. Працівники бібліотек розуміють, що наявність веб-представництв є важливим фактором їх розвитку та доступності для користувачів. Більшість бібліотек мають власні веб-сайти, які містять інформацію про бібліотеку, її ресурси та послуги. Багато бібліотек також мають активні сторінки в соціальних мережах, де вони публікують новини, анонси заходів та інші корисні матеріали.

Однак, існують і певні проблеми, пов'язані з інтернет-присутністю бібліотек ЗВО України. Наприклад, деякі веб-сайти бібліотек не є достатньо інформативними або привабливими для користувачів. Є бібліотеки, що не мають активних сторінок у соціальних мережах.

Серед подальший стратегічний дій щодо представлення бібліотек ЗВО України і мережі Інтернет можна розглядати:

- удосконалення дизайну та змісту веб-сайтів бібліотек, щоб вони були більш інформативними та привабливими для користувачів;
- активніше використання соцмереж для поширення інформації про бібліотеки та їх ресурси та послуги;
- розвиток співпраці з іншими бібліотеками та установами для обміну інформацією та досвідом у сфері електронних бібліотек.

Важливо, щоб бібліотеки ЗВО України продовжували розвивати свою інтернет-присутність, щоб бути більш доступними та корисними для користувачів. Мережа Інтернет є потужним інструментом, який може допомогти бібліотекам ЗВО України стати більш ефективними та доступними для користувачів.

2.2. Репрезентація бібліотек естонських ЗВО у веб-середовищі

Для аналізу щодо представлення у веб-середовищі було обрано три бібліотеки естонських ЗВО: Тартуський університет (Tartu Ülikool), Естонський університет природничих наук (Eesti Maaülikool), Талліннський університет (Tallinna Ülikool).

Бібліотека Тартуського університету [38] є провідною науковою бібліотекою Естонії, вона надає користувачам доступ до естонської та мааїльмської культурної спадщини та джерел інформації, що сприяють науковій роботі. Наукова бібліотека Тартуського університету підтримує академічну спільноту, цінує культурну та наукову спадщину, враховуючи потреби суспільства. У своїй діяльності бібліотека дотримується концепції Open Science, яка має на меті зробити дослідження відкритими, глобальними, творчими та спільними, використовуючи сучасні електронні інфраструктури.

Інформаційні технології в свою діяльність бібліотека Тартуського університету почала впроваджувати з 1989-1990 рр. Перші електронні бази

даних стали доступними для читачів з 1991 року. На основі програмного забезпечення, розробленого інформаційними спеціалістами бібліотеки, у 1994 році читачам став доступним перший в Естонії електронний каталог INGRID. У 1996 році бібліотека приєдналася до Консорціуму бібліотечної мережі Естонії (ELNET Consortium) для впровадження спільної інформаційної системи та створення баз даних.

Бібліотека розвиває власні цифрові колекції, щоб забезпечити вільний доступ до наукових та культурно-історичних колекцій в онлайн-середовищі. Для публікації та архівування результатів досліджень, що проводяться академічною спільнотою університету бібліотека впровадила технічні рішення, такі як цифровий архів UT в DSpace, середовища публікації журналів OJS для дослідницьких журналів відкритого доступу та DataCite Estonia (<http://datacite.ut.ee/>). Щоб полегшити користування електронними ресурсами, бібліотека пропонує популярні онлайн-курси інформаційної грамотності для студентів UT та електронний курс у відкритому доступі для всіх, хто цікавиться інформаційною грамотністю.

На веб-сайті бібліотеки Тартуського університету представлена інформація, щодо діяльності бібліотеки, надається доступ до наукових баз даних, електронного каталогу та онлайн-копій інформаційних джерел. На сайті бібліотеки представлено функцію, яка дозволяє отримати абонемент користувача бібліотеки віддалено, за допомогою онлайн-форми. Зворотній зв'язок із бібліотекою реалізується на веб-сайті бібліотеки за допомогою онлайн-форми, також є сторінка, де зібрані відповіді на найбільш повторювані питання від користувачів. Веб-сайт бібліотеки адаптовано до мобільних пристроїв.

В період 2021-2023 роки в рамках проекту масової цифровізації бібліотекою було оцифровано близько 20 000 примірників спадщини естонської наукової та навчальної літератури. Серед матеріалів, що підлягали оцифруванню, були наукова та навчальна література з усіх галузей, які представлені на ресурсах бібліотеки у веб-просторі.

Частка читачів у базі даних розподіляється таким чином: студенти становили 58,4%, викладачі, наукові співробітники – 6,2%, магістранти, докторанти – 12,4% та інші 23% від загальної кількості читачів. У 2022 році було зафіксовано 3 814 804 віртуальних відвідувань.

У плані розвитку бібліотеки періодом 2021-2025 поставлені такі цілі: розвиток сучасних сервісів, що включає в себе віртуальні рішення для зручності цифрових і фізичних колекцій і послуг для використання.

Бібліотека Тартуського університету представлена у таких соцмережах: Facebook, Youtube, Twitter, Instagram. У соціальних мережах бібліотека надає інформацію щодо своєї діяльності, анонси заходів, що будуть відбуватись та звіти про їх проходження. Найактивнішим представництвом бібліотеки у соціальних мережах є аккаунт у Facebook. Сторінка Facebook була створена 30 березня 2010 року, з того часу на сторінку підписались 4,9 тис. користувачів. Аккаунт бібліотеки в Instagram існує з серпня 2016 року, за весь час на акаунті було опубліковано 234 дописів на нього підписані 1279 читачів. Інформація опублікована в аккаунтах бібліотеки в Instagram та Facebook частково дублюється. Аккаунт у твіттері бібліотекою було створено у листопаді 2012 року, на нього підписані 80 фоловерів, з жовтня 2017 року аккаунт не оновлювався. Youtube-канал бібліотеки було створено 16 січня 2012 року, за час його існування опубліковано 36 відео, загальна кількість переглядів яких складає 16 971 переглядів, на канал підписався 41 користувач, відео на каналі мають інформаційний та рекламний характер.

Діяльність бібліотеки Тартуського університету в онлайн-середовищі спрямована на покращення надання бібліотечних послуг користувачам та на донесення до користувачів інформації, щодо своєї діяльності.

Діяльність бібліотеки Естонського університету природничих наук [34] спрямована на забезпечення доступу до навчальної та дослідницької літератури в галузях, пов'язаних з біоекономікою, сталим використанням природних ресурсів, розвитком сільського життя та сільської економіки як для членів університету, так і для громадськості.

В онлайн-просторі бібліотека Естонського університету природничих наук надає споживачам інформації доступ до електронного каталогу, наукових баз даних, віддаленої роботи з електронними ресурсами, електронних видань естонських періодичних видань, електронних видань іноземних періодичних видань, цифровий архів EMU DSpace, допомагає в пошуку інформації. Під час пандемії COVID-19 у бібліотеці реалізували можливість видачі та повернення книг на основі онлайн-замовлень, тоді ж читачам гарантували функціонування електронних послуг. За 2022 рік цифровий архів бібліотеки EMU DSpace відвідали 2 317 001 разів. Веб-сайт бібліотеки адаптовано до мобільних пристроїв.

Доступ до баз даних здійснюється через мережу EMU і користувачі розпізнаються автоматично. Як виняток, деякі бази даних також потрібен пароль для доступу до мережі EMU, а також віддаленого доступу. Користувачі мають доступ до наукових статей, раритетних та рідкісних оцифрованих видань, будь-яку книгу можна знайти за електронним каталогом [9]. Більше того, співробітники та науковці університету мають доступ до безлічі міжнародних баз літературних джерел.

На веб-сайті бібліотеки реалізовано можливість віддаленої реєстрації читача бібліотеки, що забезпечується за допомогою відповідної онлайн-форми.

Бібліотека представлена у двох соцмережах Facebook та Instagram. На сторінках у соцмережах має інформаційний характер, щодо діяльності бібліотеки, частково дублюється.

Бібліотека Талліннського університету [37] забезпечує доступ студентів, викладачів та співробітників навчального закладу до навчальної та дослідницької літератури в різних галузях людської діяльності. На сайті бібліотеки наданий доступ до наукових баз даних та оцифрованих літературних джерел, реалізується діяльність електронного каталогу, бази даних рідкісних видань, пропонує сервіс кредитування книг, а також доступ до наукових досліджень та різноманітних наукових статей. Всі оцифровані книги можна знайти за електронним каталогом на онлайн-платформі Etera. Бібліотека на

своєму веб-сайті надає можливість стати читачем, заповнивши відповідну онлайн-форму.

В 1998 році у роботі бібліотеки відбулись зміни вона перейшла на інтегровану бібліотечну систему INNOPAC. Карткові каталоги замінили інформаційні матеріали описані в електронних каталогах.

У вересні 2010 року була відкрита електронна архівна база даних E-ait, де зібрані для збереження докторські та магістерські дисертації, захищені в Талліннському університеті, а також статті співробітників, навчальні матеріали та цифрові колекції бібліотеки.

В плані розвитку академічна бібліотека Талліннського університету на 2023-2027 рік зазначено, що бібліотека бере участь у розвитку інформаційного суспільства, значно популяризуючи колекцію електронних бібліотек Естонії; підтримує науково-дослідну, дослідно-конструкторську та творчу діяльність та інновації, забезпечуючи доступність необхідної інформації та приділяючи особливу увагу національній культурній спадщині. Крім того, бібліотека має можливість оцифровувати та робити доступними в цифровому вигляді матеріали, необхідні для досліджень, і публікації, що відображають результати досліджень. У плані розвитку бібліотеки зазначено, що важливою метою консолідації нації є переведення всієї друкованої інтелектуальної власності естонською мовою та щодо Естонії в цифрову форму та забезпечення її легкої доступності в інформаційному суспільстві, що швидко розвивається.

Бібліотека Талліннського університету відіграє провідну роль у розвитку об'єкта «Естонський електронний репозитарій та збереження колекцій» у дорожній карті дослідницької інфраструктури Естонії, відповідаючи за розробку загальнонаціонального порталу Evagami в рамках Консорціуму бібліотечної мережі Естонії (ELNET).

Бібліотека репрезентує свою діяльність у двох соцмережах Facebook та Youtube. В соціальних мережах надається інформація щодо діяльності бібліотеки та інструкційні відомості щодо користування новими послугами, що надає бібліотека.

У веб-середовищі бібліотеки естонських ЗВО представлені різними способами. Деякі бібліотеки мають власні веб-сайти, на яких вони надають інформацію про свої фонди, послуги та заходи. Інші бібліотеки використовують загальні веб-ресурси, такі як каталоги і бази даних, а також соцмережі.

Представлення бібліотек естонських ЗВО у веб-середовищі має ряд особливостей. Більшість бібліотек естонських ЗВО використовують сучасні технології, такі як електронні каталоги, бази даних та онлайн-сервіси, для надання користувачам доступу до інформації. Багато бібліотек естонських ЗВО надають пріоритет електронним ресурсам, таким як електронні книги, журнали та бази даних. Це пов'язано з тим, що електронні ресурси є більш доступними та зручними для користувачів. Веб-представлення багатьох бібліотек естонських ЗВО відбувається завдяки інтеграції з веб-сайтом університету, тобто бібліотека не має окремого сайту, а надає всю інформацію завдяки веб-сторінці на сайті навчального закладу. Це дозволяє користувачам легко знаходити інформацію та послуги, які вони шукають.

Представлення бібліотек естонських ЗВО у веб-середовищі постійно розвивається. Більшість бібліотек використовують сучасні технології та електронні ресурси для надання користувачам доступу до інформаційних продуктів та послуг.

ВИСНОВКИ

В епоху інформаційно-комунікаційних трансформацій, інтернет-присутність бібліотек ЗВО відіграє важливу роль у забезпеченні науково-дослідної діяльності студентів та науковців. У зв'язку з пандемією COVID-19 та збройної агресії росії проти України бібліотеки ЗВО України зіштовхнулись з викликом щодо забезпечення безперебійної роботи задля задоволення інформаційних потреб здобувачів освіти та науковців.

Наразі функціонування веб-сайтів академічних бібліотек є невід'ємною складовою сучасного освітнього та наукового середовища. За допомогою веб-сайтів бібліотеки отримують можливість забезпечувати користувачам зручний та швидкий доступ до широкого спектру інформаційних ресурсів. Перш за все, веб-сайти бібліотек ЗВО залишають за собою роль основного каналу для пошуку та отримання наукової інформації, що може бути представлена за допомогою електронних ресурсів, наукових публікацій та каталогів.

Наразі веб-сайти бібліотек ЗВО повинні забезпечувати доступ до наукових джерел інформації. Веб-сайти академічних бібліотек відкривають широкі можливості для студентів, викладачів та науковців, сприяючи освітньому та дослідницькому процесі. Бібліотеки у веб-середовищі не тільки надають інформацію щодо своєї діяльності, а й забезпечують можливість віддаленого швидкого доступу до каталогів книг, журналів і баз даних, надають користувачам можливість віддаленої роботи з електронними ресурсами, що сприяє та полегшує можливості навчання та дослідницької діяльності. Додатково, веб-сайти можуть ставати платформою для взаємодії користувачів із бібліотекою, де можливе замовлення та доставка літератури, доступ до електронних баз даних, а також обмін думками через форуми та коментарі, що буде сприяти розвитку активної науково-дослідницької спільноти та підвищенню рівня обслуговування користувачів.

Загалом, веб-сайти бібліотек відіграють ключову роль у забезпеченні доступу до знань та інформаційних ресурсів, чим сприяють навчальним та

науковим досягненням, їхня функціональність та актуальність є важливою складовою для підтримки освітнього процесу та наукового розвитку.

Соціальні мережі є важливим інструментом щодо комунікації між установою та користувачем. За допомогою соціальних мереж бібліотеки забезпечують швидкий доступ до інформації, анонсують події, оновлення та ресурси, що підвищує їхню видимість серед студентів, викладачів та дослідників. Також це сприяє підвищенню інтерактивності та залученню аудиторії через обговорення тематичних питань, опитування та обмін думками.

Більшість бібліотек вже впровадили у свою роботу діяльність з ведення як мінімум акаунту в одній із соціальних мереж. Серед бібліотечної спільноти найбільшої популярності набула така соцмережа як Facebook.

Важливим аспектом щодо бібліотечної діяльності в соціальних мережах є підтримка відкритого та позитивного спілкування, а також гнучкість у використанні різних форматів контенту. За допомогою цих інструментів бібліотеки сприяють створенню сприятливого середовища для обміну знаннями та розвитку науково-дослідницької спільноти.

На сучасному етапі розвитку присутність бібліотек у соцмережах є актуальною та важливою, оскільки соцмережі стали не лише платформою для спілкування, а є ефективним інструментом для взаємодії із користувачами. Репрезентація академічних бібліотек у соціальних мережах є необхідною та перспективною, оскільки це дозволяє підвищити ефективність їхньої роботи, залучити нових користувачів та сприяти обміну знаннями в академічному середовищі.

Проаналізувавши, діяльність українських та закордонних, а саме естонських, бібліотек ЗВО, можна зробити висновок, що українські бібліотеки в деяких аспектах представлені у веб-просторі краще ніж іноземні. Показники отримані за допомогою вебометричного аналізу свідчать, що користувачі академічних бібліотек іноземних та українських на однаковому рівні користуються послугами, що пропонують бібліотеки у веб-площині.

Враховуючи високий темп технологічних змін, що відбувається у суспільстві, стратегії діяльності бібліотек в веб-середовищі повинні бути гнучкими та адаптованими, враховуючи потреби користувачів та найновіші тенденції в інформаційних технологіях. Для подальшого покращення діяльності бібліотек у веб-середовищі важливим аспектом має стати інтеграція інноваційних технологій, таких як штучний інтелект та новітні розробки в галузі інформаційних технологій.

Для виконання своїх функцій у сучасному цифровому суспільстві академічні бібліотеки, повинні мати власне представництво у веб-просторі, де вони надають якісне інформаційне бібліографічне обслуговування. В першу чергу, розгортання діяльності академічних бібліотек в Інтернеті забезпечує користувачам можливість швидкого та зручного пошуку наукової інформації. Академічні бібліотеки у веб-просторі надають можливість взаємодії користувачів з бібліотечними ресурсами та послугами в будь-який зручний для них час і місце, що стимулює віртуальну наукову спільноту, сприяє обміну ідеями та співпраці між дослідниками та студентами.

Академічні бібліотеки у веб-просторі є невід'ємною частиною освітнього процесу, створюючи електронне середовище, яке сприяє високоякісному доступу до інформації та розвитку наукових досліджень, їхня діяльність в Інтернеті важлива для створення відкритого, доступного та ефективного освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Chris Beer. Social Browsers Engage with Brands. 2018. URL: <https://blog.gwi.com/chart-of-the-day/socialbrowsers-brand/>
2. Yakunina N. V. LIBRARIES OF UKRAINE IN INFORMATION AND ANALYTICAL PROVISION OF USERS. Library Mercury. 2022. No. 1(27). P. 123–128. URL: [https://doi.org/10.18524/2707-3335.2022.1\(27\).256415](https://doi.org/10.18524/2707-3335.2022.1(27).256415)
3. Бібліотека в освітньому просторі. Імідж книгозбірні та бібліотечного працівника в сучасному суспільстві : інформ. бюл. № 15 / редкол.: О. О. Мацей, С. А. Молчанова, О. О. Костюк. Хмельницький: ХНУ, 2013. 68 с. URL: http://lib.khmnmu.edu.ua/about_library/metodob/Buleten15/buleten15.
4. Бойчук М. Використання бібліотеками ВНЗ мережі Facebook як платформи наукової комунікації (на прикладі діяльності НБ НАУКМА) / М. Бойчук // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 46. С. 515-526. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_46_34
5. Бондаренко Т.В., Стеценко В.П. ЦИФРОВА ПРИСУТНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ FACEBOOK ТА INSTAGRAM. Інформаційні технології і засоби навчання. 2021. Т. 84, № 4. УДК 378:004]:378.147.
6. Бондаренко, Вікторія Іванівна. Особливості розробки мобільного застосунку бібліотеки в онлайн-конструкторі: критерії, алгоритм створення, перспективи / В. Бондаренко, В. Струнгар // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2021. Вип. 61. С. 192-207. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004049>
7. Булахова Г. Реклама продуктів і послуг бібліотек на бібліотечному веб-сайті / Г. Булахова // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2015. Вип. 41. С. 396-405. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2015_41_30

8. Голівець В. Редакторське опрацювання соціальних мереж: підходи до створення контенту з метою формування позитивного іміджу компанії / В. Голівець, Р. Сегол // Вісник Книжкової палати. 2018. № 5. С. 17-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2018_5_5.
9. Головаха С. Наукова бібліотека в соціальних мережах / С. Головаха // Бібліотечний вісник. 2013. № 1. С. 29-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2013_1_5.
10. Горбань Ю., Гайсинюк Н. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2023. № 30. DOI 10.36074/grail-of-science.04.08.2023.068.
11. Державна науково-технічна бібліотека України [Електронний ресурс] : офіц. сайт / Держ. наук.-техн. б-ка України. Електрон. дані. Україна, 2020. URL: <https://bit.ly/359FzfN>
12. Динник І. П. Соціальні мережі як засіб суспільного розвитку / І. П. Динник // Ефективність державного управління. 2017. Вип. 1. С. 64-69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_1_9.
13. Дорош Н. Л. Розробка веб-додатка для аналізу часових рядів з використанням бібліотеки JSXGraph / Н. Л. Дорош, А. М. Галіузова // Вісник Херсонського національного технічного університету. 2018. № 3(1). С. 286-291. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtu_2018_3%281%29_42
14. Жабін А. Соціальні мережеві сервіси в бібліотеках / А. Жабін // Бібліотечний вісник. 2017. № 4. С. 13-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2017_4_5.
15. Задорожна А. В. Огляд фреймворків та бібліотек, які використовуються при розробці веб-сайтів / А. В. Задорожна, Н. Т. Сав'як // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2020. № 8(1). С. 16-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2020_8%281%29_5
16. Капраль О. Р. Вплив соціальних мереж на кінцевий вибір споживача / О. Р. Капраль // Вісник Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових

- експертиз Міністерства юстиції України. Економічні науки. 2021. Вип. 2. С. 41-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdndiceen_2021_2_8.
17. Карашук О. Соціальні мережі як інноваційне джерело надання бібліотечних продуктів і послуг / О. Карашук // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2018. Вип. 50. С. 371-387. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2018_50_30.
18. Коновал Л. В. Вплив етапів розвитку веб-технологій на моделі бібліотечно-інформаційного обслуговування / Л. В. Коновал // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2017. № 3. С. 44-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2017_3_9
19. Косачова О. О. Пізнавальний сегмент бібліотечної журналістики на веб-сайтах бібліотек України / О. О. Косачова // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації. 2017. Вип. 50. С. 252-262. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2017_50_25
20. Кривецький О. Бібліотекар як інформаційний працівник у комунікаційному веб-середовищі / О. Кривецький // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 53. С. 269-277. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2019_53_22
21. Курбан О. В. Класифікація соціальних мережевих технологій як PR-інструментів / О. В. Курбан // Інформаційне суспільство. 2013. Вип. 17. С. 41-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/is_2013_17_11.
22. Куценко Т. М. Роль та значення соціальних мереж у структурі комунікаційного комплексу компанії / Т. М. Куценко, І. А. Парфентенко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки. 2018. № 1. С. 151-158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2018_1_22.
23. Лобузін І. Цифрові бібліотекарі доби е-науки та семантичних веб-технологій / І. Лобузін // Бібліотечний вісник. 2019. № 6. С. 18-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2019_6_5

24. Лобузіна К. Електронна наукова періодика відкритого доступу: семантичні веб-технології для бібліотек // Бібліотечний вісник. 2015. № 3. С. 18-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2015_3_5
25. Лобузіна К., Коновал Л. Електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки в сучасному веб-середовищі // Бібліотечний вісник. 2018. № 6. С. 51-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2018_6_13
26. Мар'їна О. Ю. Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку: дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій: спец.27.00.03 [Електронний ресурс]. / Мар'їна Олена Юріївна; ХДАК, 2018. – 514 с. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/specrada/specrada/old_2018/Marjina/disMarjina2.pdf
27. Мар'їна О. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек у контексті еволюції веб-технологій // Вісник Книжкової палати. 2016. № 10. С. 24-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_10_8
28. Маранчак Н. Соціальна мережа TikTok як засіб інтернет-маркетингу бібліотек України / Н. Маранчак // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2022. Вип. 10. С. 22-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujlis_2022_10_4.
29. Медведєва В. Значення сучасних веб-технологій в обслуговуванні користувачів бібліотечних установ / В. Медведєва // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 48. С. 546-560. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_48_42
30. Медведєва В. Інформаційна діяльність бібліотечних установ у середовищі соціальних мереж / В. Медведєва // Вісник Книжкової палати. 2018. № 2. С. 35-37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2018_2_9.
31. Міщанин Н. М. Консолідовані веб-ресурси наукових бібліотек освітнянської галузі України / Н. М. Міщанин // Вісник Харківської державної академії культури. Серія : Соціальні комунікації. 2018. Вип. 53. С. 59-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2018_53_8

32. Натаров О. Використання академічними бібліотеками соціальних мереж як платформи для наукової комунікації (на прикладі представництв Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у Facebook / О. Натаров // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2018. Вип. 49. С. 306-329. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2018_49_25.
33. Недошитко І. Соціальні мережі як рекламний ресурс сучасної бібліотеки / І. Недошитко, Л. Біловус, Т. Вількова // Вісник Книжкової палати. 2023. № 1. С. 37-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2023_1_9
34. Офіційний сайт Бібліотеки Естонського університету природничих наук (Eesti Maaülikool). URL: <https://library.emu.ee/>
35. Офіційний сайт Бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Електронний ресурс. URL: <https://library.ukma.edu.ua>
36. Офіційний сайт Бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (НЮУ). URL: <https://library.nlu.edu.ua/>
37. Офіційний сайт Бібліотеки Талліннського університету (Tallinna Ülikool). URL: <https://www.tlulib.ee/>
38. Офіційний сайт Бібліотеки Тартуського університету (Tartu Ülikool). URL: <https://utlib.ut.ee/>
39. Офіційний сайт Бібліотеки Центральноукраїнського національного технічного університету (ЦНТУ). URL: <https://library.kntu.kr.ua/>
40. Перенесієнко І. Сучасний стан дослідження питання функціонування бібліотечних класифікацій у веб-середовищі / І. Перенесієнко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2016. Вип. 44. С. 437-447. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2016_44_36
41. Погрібна О. Соціальні мережі як інструмент промоційної роботи видавництва / О. Погрібна // Український інформаційний простір. 2023. № 1. С. 277-300. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2023_1_21.

42. Раменська С. Є. Маркетинг соціальних мереж: сучасний виклик / С. Є. Раменська, А. Р. Чернявська, Н. В. Котовська // Маркетинг і цифрові технології. 2023. Т. 7, № 1. С. 43-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mardigt_2023_7_1_6.
43. Ржеуський А. Безкоштовні веб-сервіси для створення бібліотечних мультимедійних продуктів: порівняльний аналіз / А. Ржеуський, Н. Кунанець, О. Малиновський // Бібліотечний вісник. 2017. № 1. С. 17-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2017_1_5
44. Самсонов М. Інтернет-магазин як форма популяризації бібліотечної діяльності: нові напрями роботи веб-сайтів найбільших бібліотек світу / М. Самсонов // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 55. С. 180-188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2019_55_14
45. Струнгар А. Специфіка організації представлення контенту бібліотечного веб-ресурсу з метою підвищення його ефективності / А. Струнгар // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2015. Вип. 41. С. 601-608. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2015_41_46
46. Струнгар В. Бібліотечні проекти в соціальних медіа як джерела бібліотек о знавчих досліджень / В. Струнгар // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2015. Вип. 41. С. 37 1–3 81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2015_41_28.
47. Струнгар В. Використання бібліотеками соціальних мереж та медіа-хостингів / В. Струнгар // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 53. С. 90-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2019_53_10.
48. Терещенко І. Представлення інформаційно-аналітичних продуктів і послуг бібліотек у соціальних мережах / І. Терещенко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2018. Вип. 50. С. 388-399. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2018_50_31.

49. Трачук Л. Веб-технології в технологічному процесі обслуговування користувачів бібліотек / Л. Трачук // Вісник Книжкової палати. 2016. № 2. С. 23-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_2_9
50. Трачук Л. Ментальні та концептуальні моделі бібліотечних веб-сайтів / Л. Трачук // Бібліотечний вісник. 2017. № 4. С. 8-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2017_4_4
51. Трачук Л. Ф. Бібліотечні веб-сайти в глобальному інформаційному просторі: клієнтоорієнтований підхід / Л. Ф. Трачук // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації. 2017. Вип. 50. С. 135-146. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2017_50_13
52. Яворська Т. Соціальні мережі бібліотек як ефективний інструмент промоції книг і читання / Т. Яворська // Вісник Книжкової палати. 2023. № 4. С. 21-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2023_4_6.
53. Яковищенко С. І. Соціальні мережі як важливий інструмент інформаційної комунікації сучасної бібліотеки. І Міжнародна науково-практична конференція// Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень. URL: <https://jpasmd.donnu.edu.ua/article/view/12919>

Додатки

Додаток А

Вебметричний аналіз веб-представлення бібліотек українських ЗВО

Національний університет "Києво-Могилянська академія" (НаУКМА) <https://library.ukma.edu.ua/>

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (НЮУ) <https://library.nlu.edu.ua/>

Центральноукраїнський національний технічний університет (ЦНТУ) <https://library.kntu.kr.ua/>

станом на 19.10.2023

аналіз проводився за допомогою онлайн-сервісу similarweb

	НаУКМА		НЮУ		ЦНТУ	
відвідуваність за місяць	< 5,000		97,623		< 5,000	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв
	44.84%	55.16%	48.48%	51.52		100%
глобальний рейтинг	-		-		-	
рейтинг в країні	-		-		-	

середня частка відмов	72.01%		65.56%		89.20%	
середній час перегляду	00:03:59		00:03:42		-	
середні перегляди сторінок	2.96		1.98		1.09	
прямий перехід на сайт	46.73%		15.84%		-	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв		
	61.61%	38.39%	39.16%	60.84%		
трафік з пошукових систем	52.76%		77.62%		-	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв		
	30.42%	69.58%	49.08%	50.93%		
трафік з соціальних медіа	-		3.14% facebook		-	
			з ПК	з мобільних пристроїв		
			59.73%	40.27%		
трафік з зовнішніх ресурсів	-		-		-	
трафік з рекламних мереж	-		-		-	
Реферал (учасник партнерської програми,	0.51% мобільні		3.40% сайт зво		-	

zareestrovaniy za rekomendatsiey inshogo uchasnika)		з ПК	з мобільних пристроїв	
		77.37%	26.63	
мобільна сумісність	+	+		-
онлайн-ресурси	Репозитарій Цифрова колекція Бази даних Наукові видання НаУКМА Віддалений доступ (тільки для викладачів, студентів, співробітників НаУКМА)	Електронний каталог Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс (СЕНМК) Е-картотека "Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в SCOPUS" Зведений електронний каталог «Правова освіта. Правова культура» Фондові колекції Періодичні видання Репозитарій		РЕПОЗИТАРІЙ CUNTUR НАУКОВОМЕТРИЧНІ БАЗИ ДАНИХ ЕЛЕКТРОННИЙ КАТАЛОГ
інформація, що на ньому представлена	Загальна інформація про заклад, виставки, електронний каталог, новини, медіа-галерея. Регулярне оновлення необхідної інформації	Публічна інформація, навчання, дозвілля, наукові матеріали Оновлена інформація, новини університету, наукові статті. Бар'єри відсутні – є канали зворотного зв'язку, служба підтримки		Загальна інформація про заклад, все для студентів, наукова діяльність, електронна база, електронний каталог, новини Регулярне оновлення важливої інформації, соціальні мережі для постійної комунікації
зворотній зв'язок	реалізована за допомогою	реалізована за допомогою		реалізована за допомогою e-mail

	соцмереж та e-mail є сторінка Часті запитання	відповідної онлайн-форми на сайті, соцмереж та e-mail	
соцмережі	Facebook, YouTube, Instagram, Flickr, LinkedIn, Twitter, блог на платформі wordpress	Facebook, Instagram, LinkedIn, Telegram	Facebook

Додаток Б

Аналіз представлення обраних для дослідження українських бібліотек ЗВО у соцмережах

Аналіз представлення бібліотеки НаУКМА в соцмережах

	Facebook	Instagram	YouTube	Twitter
дата створення	17 лютого 2011	травень 2014	11 квітня 2011 р.	червень 2011
кількість дописів	Facebook не надає інформації щодо кількості опублікованих постів за весь час існування аккаунту	324	256 відео, які переглянули 46 828 користувачів	1975 дописів
кількість підписників	5,9 тис.	1 001 читачів	487 користувачів	641
активність	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає	з лютого 2022 року не наповнюється контентом	відео не публікувались з 6 жовтня 2021 року в рік публікувались від 8 до 40 відео	з лютого 2022 року не наповнюється контентом
характер публікацій	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент переважно власного виробництва	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Дописи промоційного характеру щодо читання Опублікований контент власного виробництва	відео на YouTube мають інформаційний та архівний характер	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Дописи промоційного характеру щодо читання Опублікований контент власного виробництва Дублюється з Instagram

Аналіз представлення бібліотеки НЮУ в соцмережах

	Facebook	Instagram	Telegram
дата створення	17 квітня 2014	вересень 2017	11 вересня 2020
кількість дописів	Facebook не надає інформації щодо кількості опублікованих постів за весь час існування аккаунту	1 252	454 пости
кількість підписників	2,6 тис.	1 398 читачів	418 підписників
активність	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає	з лютого 2022 року не наповнюється контентом	з лютого 2022 року не наповнюється контентом
характер публікацій	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент є як власного виробництва, так і перерепости Дублюється	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій, інформація щодо нових надходжень. Опублікований контент власного виробництва Дублюється	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент власного виробництва Дублюється

Аналіз представлення бібліотеки ЦНТУ в соцмережах

	Facebook
дата створення	13 липня 2014
кількість дописів	Facebook не надає інформації щодо кількості опублікованих постів за весь час існування аккаунту
кількість підписників	183 читачі
активність	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає
характер публікацій	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій.

	Опублікований контент є як власного виробництва
--	---

Додаток В

Вебометричний аналіз веб-представлення бібліотек естонських ЗВО

Тартуський університет (Tartu Ülikool) <https://utlib.ut.ee/>

Естонський університет природничих наук (Eesti Maaülikool) <https://library.emu.ee//>

Талліннський університет (Tallinna Ülikool) <https://www.tlulib.ee/>

станом на 19.10.2023

аналіз проводився за допомогою онлайн-сервісу similarweb

	utlib		library.emu		tlulib	
відвідуваність за місяць	22,990		< 5,000		26,751	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв
	80.23%	19.77%	100%	-	92.83%	7.17%
глобальний рейтинг	-		-		#1,796,806	
рейтинг в країні	-		-		#3,806	

рейтинг в галузі	-		-		#3,888	
середня частка відмов	42.62%		52.68%		43.38%	
середній час перегляду	00:02:54		00:01:57		00:03:30	
середні перегляди сторінок	4.11		3.22		2.25	
прямий перехід на сайт	39.12%		55.54%		71.36%	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв
	91.38%	8.62%	100%	-	95.74%	4.26%
трафік з пошукових систем	59.20%		44.46%		21.56%	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв
	85.23%	14.77%	100%	-	82.42%	17.58
трафік з соціальних медіа	-		-		0.97%	
			з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв
	-	-	-	-	91.57%	8.43%
трафік з зовнішніх ресурсів	-		-		-	

трафік з рекламних мереж	-		-		-	
Реферал (учасник партнерської програми, зареєстрований за рекомендацією іншого учасника)	1.68%		-		6.12%	
	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв	з ПК	з мобільних пристроїв
	90.97%	9.03%	-	-	95.85%	4.15%
мобільна сумісність	+		+		+	
інформація, що на ньому представлена	Загальна інформація про заклад, програми навчання, електронні бази даних, каталоги, конференції, медіа-галерея		Публічна інформація, навчання, доступ до електронних баз даних, дозвілля, наукова бібліотека		Загальна інформація про заклад, наукова діяльність новини	
онлайн-ресурси	EBSCO Discovery Електронні журнали та електронні книги Електронний каталог ESTER Цифровий архів		Онлайн каталог ESTER EMU DSpace EBSCO Discovery Service Бази даних Віддалений доступ до електронних ресурсів Естонська електронна періодика Зарубіжна електронна періодика		Електронні бази даних Електронна наукова бібліотека ETERA Електронні колекції бібліотеки	
зворотній зв'язок	реалізується за допомогою онлайн-		реалізується за допомогою онлайн-		реалізується за допомогою онлайн-	

	форми та e-mail	форми та e-mail	форми та e-mail
соцмережі	Facebook Youtube Twitter Instagram	Facebook Instagram	Facebook Youtube

Додаток Г

Аналіз представлення обраних для дослідження естонських бібліотек ЗВО у соцмережах

Аналіз представлення бібліотеки Тартуського університету в соцмережах

	Facebook	Instagram	YouTube	Twitter
дата створення	30 березня 2010	серпень 2016	16 січня 2012 р	листопад 2012
кількість дописів	Facebook не надає інформації щодо кількості опублікованих постів за весь час існування аккаунту	235 дописів	36 відео загальною кількістю переглядів 16 971 перегляд	733 повідомлення
кількість підписників	4,9 тис.	1 281 читачів	41 користувач	80 фоловерів
активність	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає	останнє відео було опубліковано 21 червня 2022 року останні роки відео публікуються раз на рік	не оновлювався з 9 жовтня 2017
характер публікацій	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент власного виробництва	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент	інформаційні та рекламні відео, а також відео з заходів, що проходили у стінах бібліотеки	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент

		власного виробництва дописи частково дублюються з Facebook		власного виробництва
--	--	--	--	----------------------

Аналіз представлення бібліотеки Естонського університету природничих наук у соцмережах

	Facebook	Instagram
дата створення	16 лютого 2011	червень 2018
кількість дописів	Facebook не надає інформації щодо кількості опублікованих постів за весь час існування аккаунту	71 допис
кількість підписників	338 читачів	209 читачів
активність	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає
характер публікацій	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент власного виробництва дописи частково дублюються з Instagram	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент власного виробництва

Аналіз представлення бібліотеки Талліннського університету в соцмережах

	Facebook	YouTube
дата створення	6 травня 2010	29 листопада 2011 року
кількість дописів	Facebook не надає інформації щодо кількості	20 відео загальною кількістю переглядів

	опублікованих постів за весь час існування аккаунту	8 818 переглядів
кількість підписників	1,9 тис.	14 користувачів
активність	наповнюється контентом, визначеної регулярності немає	останнє відео було опубліковано 13 грудня 2022 року. Відео публікуються раз в 3-4 роки
характер публікацій	інформаційний Присутні новини про бібліотеку, анонси подій. Опублікований контент власного виробництва	інформаційні та рекламні відео, а також відео з заходів, що проходили у стінах бібліотеки